

Mediální zpracování témat duševního zdraví a nemoci – **jazyk**

Nejde o cenzuru, ale o citlivý výběr slov pro daný kontext – média mohou kultivovat jazyk a tím otevírat prostor pro naději a porozumění, nebo naopak posilovat stigma.

Člověk na prvním místě	Marta je schizofrenička ❌	Marta má schizofrenii Marta se vyrovnává / žije se schizofrenií Martě diagnostikovali schizofrenii Marta se léčí se schizofrenií
Neutrální a respektující jazyk	Petr trpí depresi	Petr má depresi
	Petr trpí úzkostnou poruchou	Petr má zkušenost / žije / se léčí s depresi Petrovi diagnostikovali úzkostnou poruchu
Snaha o konkrétnost	Je duševně nemocný	Diagnostikovali mu depresi. Projevuje se u něj tím, že... Pokud konkrétní duševní onemocnění neznáte, použijte např. formulace má / „má zkušenost s duševním onemocněním“, nebo „má psychické potíže“, které respektují „people first“ princip.
Bez hanlivých výrazů	narkoman, feťák, alkoholik	uživatel drog, člověk se závislostí na drogách / alkoholu
	(obecní) blázen, pomatenec, šílenec, maniak, horomyslný, šílený, slabomyslný, narušený	člověk s duševním onemocněním / se zkušeností s duševním onemocněním / s duševními problémy / s psychickými problémy
	blázeňec, léčebna, pavilon	psychiatrická nemocnice / zařízení
	chovanec	pacient, klient, uživatel psychiatrické péče
Schizofrenie není metafora	schizofrenní počasí	nestálé počasí
	schizofrenní myšlení/přístup	rozpolcené myšlení, dilema, protichůdný / nejednotný přístup
	schizofrenní situace	rozporuplná / nejasná / ambivalentní situace
Přesné užívání pojmů	psychopat	člověk s poruchou osobnosti
	psychotik	člověk s psychózou / v psychóze
Citlivost v případě psaní o sebevraždách	spáchat sebevraždu, úspěšně spáchat sebevraždu, neúspěšně se pokusit o sebevraždu, prohrát boj se životem	vzít si / ukončit život, zabít se, ne/dokonat sebevraždu, zemřít vlastní rukou
	sebevrah	U termínu „sebevrah“ nemáme jednoslovnou adekvátní náhradu, ale můžeme zvolit např. výrazy, které staví člověka na první místo: člověk, který si vzal život / zemřel vlastní rukou / zemřel v důsledku sebevraždy / ukončil svůj život sebevraždou
	epidemie sebevražd	zvýšení výskytu sebevražd, nárůst počtu sebevražd

PRO DETAILNĚJŠÍ DOPORUČENÍ
NASKENUJTE QR KÓD